

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Teze bakalářské práce

**Instituce pro trávení volného času mládeže do 18
let**

Jindra Bíbová

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn a klíčová slova

- ***Souhrn***

Bakalářská práce je zaměřena na instituce pro trávení volného času mládeže do 18 let. Teoretická část vysvětluje základní termíny jako volný čas a jeho funkce. Definiuje jeho účastníky a jejich věkové rozdělení dle knihy *Pedagogické ovlivňování volného času* (Hájek a kol., 2008). Dále se zabývá výchovou, jejími formami a metodami. Je nastíněn rozdíl mezi výchovou mimo vyučování a výchovou ve volném čase a jaké jsou funkce výchovy ve volném čase. Následně je provedeno rozdělení a charakteristika volnočasových aktivit dle *Pedagogiky volného času* (Pávková, 2014). V práci jsou také definovány organizace pro trávení volného času mládeže a jejich ekonomické aspekty a nakonec jsou popsány negativní jevy při trávení volného času. V úvodu praktické části jsou krátce uvedeny základní demografické informace o Praze 8, kde se nachází vybraná instituce. Podrobněji se práce zabývá Domem dětí a mládeže Praha 8 Spirála, u kterého je provedena institucionální analýza dle *Vědecké teorie kultury* (Malinowski, 1968). Základní otázkou je, zda vybraná organizace má dostatek finančních prostředků a plní své cíle v oblasti financování volnočasových aktivit mládeže.

- ***Klíčová slova***

Volný čas, instituce volného času, mládež, financování, volnočasové aktivity, výchova

Vlastní teze

- ***Úvod***

Volný čas dětí a mládeže je oblast, která má velký vliv na formování charakteru mladého člověka. Je to ideální prostor pro utváření nových vztahů, kdy se děti a mládež zapojují do různých sociálních skupin a kolektivů. Nejčastěji jde o vrstevníky ze sousedství, kamarády ze školy nebo spolužáky ze zájmových kroužků. Pro růst dětí je podstatné být členem více takových sociálních skupin a vystupovat v nich v různých sociálních rolích. Tímto způsobem se přirozeně naučí najít svou pozici mezi svými vrstevníky. Proto je důležité, aby tito jedinci našli vztah ke svému volnému času a naučili se jej prospěšně využít podle svých zájmů, protože získané návyky během trávení jejich volného času ovlivní podstatnou část jejich budoucího života.

- ***Cíl práce, metodika práce***

Cílem této práce je, zda Dům dětí a mládeže Praha 8 Spirála má dostatek finančních prostředků a plní své cíle v oblasti financování volnočasových aktivit mládeže. Toto bude zjištěno pomocí institucionální analýzy Bronislava Malinowského. Aby mohla být analýza provedena, je zapotřebí nejprve vysvětlit základní termíny s tím související, a to: volný čas, jeho funkce a účastníky. Dále definovat pojem výchovy, její metody a formy. Vymežit rozdíl mezi výchovou mimo vyučování a výchovou ve volném čase spolu s jejími funkcemi. Důležitá je také definice volnočasových aktivit a institucí, které tyto aktivity nabízejí spolu s charakteristikou ekonomických aspektů těchto organizací. S volným časem souvisejí také určité negativní jevy, které mají vliv na výchovu dětí. Tyto jevy jsou popsány v závěru teoretické části práce.

Bakalářská práce se skládá ze dvou částí - teoretické a praktické. Teoretická část je zpracována na základě prostudování odborné literatury. V této části jsou definovány základní termíny, které souvisejí volným časem, volnočasovými aktivitami a organizacemi. Znalost těchto pojmů je následně využita v praktické části práce.

Praktická část je vypracována prostřednictvím poznatků, které byly získány v rámci rozhovorů, konzultací s vedoucími pracovníky, z hodnotících zpráv o DDM Praha 8 Spirála a z internetových stránek vybrané organizace i dalších subjektů. Je vypracována institucionální analýza Bronislava Malinowského, ve které je popsáno poslání, personál, činnosti, prostory a vybavení a nakonec financování instituce.

- ***Zhodnocení výsledků***

Praktická část bakalářské práce byla zaměřena na institucionální analýzu (podle Bronislava Malinowského) DDM Spirála, jejímž cílem bylo zjistit, zda má instituce dostatek financí, aby mohla efektivně plnit své poslání v oblasti volnočasových aktivit dětí a mládeže.

DDM Spirála je provozován na základě §118 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, vyhláškou č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, a zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a dalších vyhláškách a zákonech.

Hlavním posláním organizace je nabízet velmi širokou škálu aktivit, do kterých se mohou zapojit lidé různého věku. Všechny druhy aktivit mají za cíl především naučit děti novým poznatkům, pomáhají začleňovat se do kolektivu a navazovat nové sociální vazby,

získávat nové zkušenosti a zužitkovávat talent nadaných dětí a mládeže. Organizace se také zaměřuje na rozšiřování a obměňování pravidelných aktivit, přičemž každý rok zavádí minimálně jednu novou.

Nabídka zájmového vzdělávání a volnočasových aktivit je velmi pestrá. DDM Spirála se zaměřuje především na pravidelné zájmové útvary, kterých nabízí celkem 102. Díky tomu, že se DDM Spirála se nachází v lokalitě, ve které vzrůstá nabídka volnočasových aktivit a zvyšuje se tak konkurence, musí i přes vyšší počet nabízených kurzů dbát na jejich nejvyšší možnou kvalitu. V nabídce kroužků převažují ty se sportovním a technickým zaměřením. Některé z těchto úvarů jsou velmi úspěšné na soutěžním poli a dosahují velmi vysoké kvality a kladných ohlasů. Organizace také pořádá příležitostné, spontánní a táborové aktivity.

Z hlediska prostorového a materiálního vybavení má DDM Spirála ke svojí činnosti dva objekty v Praze 8. První z nich v Přemyslské ulici 1102/15 v Kobylisích, kde organizace sídlí a druhý v Dolákové ulici 537/26 v Bohnicích. Obě budovy mají vlastní zahradu, hřiště, jsou oplocené a velmi moderně vybavené pro provozování volnočasových aktivit.

Ke 31.8.2015 pracovalo v DDM Spirála celkově 24 pracovníků na hlavní pracovní poměr. Organizace také spolupracuje s pečlivě vybranými externími pracovníky. DDM Spirála dbá na zvyšování kvalifikace a průběžné vzdělávání u svých zaměstnanců a tím se snaží zajistit jejich nejvyšší možnou odbornost. V pracovním kolektivu převládají pedagogické pracovnice ve věku 40-50 let.

Činnost DDM Spirála je financována Magistrátem hlavního města Prahy (MHMP), ze státního rozpočtu a z vlastních výnosů. Organizaci se v roce 2014 podařilo oproti minulému roku navýšit finanční prostředky, se kterými hospodařila. Obdržela celou řadu dotací, které byly velmi účelně a hospodárně využity. Po finanční stránce je organizace vedena velmi dobře, i přesto, že po dvou po sobě jdoucích letech vykazovala mírnou ztrátu v hlavní činnosti. Tato ztráta měla zanedbatelnou hodnotu a byla vždy pokryta ziskem z doplňkové činnosti. Zbytek tohoto zisku byl převeden do rezervního fondu a fondu odměn. Dále má organizace k dispozici fond kulturních a společenských potřeb a investiční fond, které průběžně financuje a v případě potřeby využívá.

Dům dětí a mládeže Praha 8 Spirála má k dispozici dostatečné množství finančních prostředků k zajištění chodu organizace a provozování volnočasových aktivit a díky tomu i k plnění svého poslání.

- **Závěr**

Bakalářská práce byla zaměřena na volný čas a volnočasové aktivity mládeže a jejich nabídku v Domu dětí a mládeže Praha 8 Spirála. Volný čas je důležitou součástí života a jeho význam se neustále zvyšuje. Proto je důležité věnovat mu patřičnou pozornost, zvláště u dětí a mládeže. Poznatky v praktické části bakalářské práce byly vypracovány na základě teoretických východisek a charakteristik jednotlivých termínů vysvětlených v teoretické části této práce. Hlavním cílem této práce pak byla institucionální analýza DDM Praha 8 Spirála, která měla zodpovědět otázku, zda si vybraná organizace plní své povinnosti v oblasti financování volnočasových aktivit a zda má dostatek finančních prostředků k naplnění svého poslání.

V teoretické části byly vysvětleny základní pojmy, které souvisí s volným časem a jeho funkcemi. Jedna oblast teoretické části je věnována výchově a jejím vazbám na volný čas. Dále byly v teoretické části popsány a charakterizovány výchovně-vzdělávací aktivity dětí a mládeže spolu s organizacemi, které pro ně pro možnosti trávení volného času zajišťují, dále byly popsány ekonomické aspekty fungování těchto organizací a nakonec byly charakterizovány negativní jevy, které ovlivňují trávení volného času dětí a mládeže.

Praktická část se zaměřovala na činnost DDM Praha 8 Spirála a jeho institucionální analýzu podle Vědecké teorie kultury Bronislava Malinowského. V úvodu praktické části byla krátce vymezena lokalita, ve které se zkoumaná organizace nachází. Dále pokračovala vymezením a charakteristikou organizace v oblasti poslání, poskytovaných zájmových činností, personálu, prostorů a vybavení a nakonec jejím finančním hospodařením. DDM Spirála v lokalitě Prahy 8 hraje významnou roli v poskytování volnočasových aktivit. Nabízí široké spektrum pravidelných zájmových činností a kroužků. DDM Spirála se daří navyšovat objem finančních prostředků, se kterými hospodaří. A díky tomu se organizaci daří udržovat kvalitu pravidelných aktivit na vysoké úrovni a zároveň se zaměřuje na zvyšování úrovně příležitostných činností. Praktická část byla zakončena analýzou výsledků vycházejících z poskytnutých dat a je v ní zodpovězena základní otázka, kterou se tato bakalářská práce zabývala.

Seznam použitých zdrojů

• Odborná literatura

- [1] ČÁP, J. *Rozvíjení osobnosti a způsob výchovy*. Praha: ISV, 1996. ISBN 80-85866-15-3.
- [2] DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE PRAHA 8 SPIRÁLA. *Hodnotící zpráva DDM Praha 8 za školní rok 2013/2014*. Praha, 2014.
- [3] DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE PRAHA 8 SPIRÁLA. *Hodnotící zpráva DDM Praha 8 za školní rok 2014/2015*. Praha, 2015.
- [4] DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE PRAHA 8 SPIRÁLA. *Komentář k výsledku hospodaření za rok 2013*. Praha, 2014.
- [5] DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE PRAHA 8 SPIRÁLA. *Komentář k výsledku hospodaření za rok 2014*. Praha, 2015.
- [6] DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE PRAHA 8 SPIRÁLA. *Komentář k výsledku hospodaření za 1. pololetí 2015*. Praha, 2015.
- [7] DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE PRAHA 8 SPIRÁLA. *Školský vzdělávací program 2015-2020*. Praha, 2015.
- [8] HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-473-1.
- [9] HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.
- [10] MALINOWSKI, B. *Vědecká teorie kultury*. Brno : Krajské kulturně osvětové středisko, 1968.
- [11] PÁVKOVÁ, J. a kol. *Pedagogika volného času*. Praha: Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, 2014. ISBN 978-80-7290-666-6.

• Internetové zdroje

- [12] *Dům dětí a mládeže – Spirála*. [online]. 5.11.2015 [cit. 2015-11-05]. Dostupné z: <http://www.ddmpraha8.cz/index.php?page=o-nas&part=ddm>
- [13] MČ Praha 8. *Základní informace o Praze 8 – Základní informace o Praze 8*. [online]. © 2012–2015 [cit. 2015-11-05]. Dostupné z: <http://praha8.cz/Zakladni-informace-o-Praze-8.html>
- [14] MČ Praha 8. *Základní informace o Praze 8 – Počet obyvatel*. [online]. © 2012–2015 [cit. 2015-11-05]. Dostupné z: <http://praha8.cz/Pocet-obyvatel.html>
- [15] Vyhlášky, MŠMT ČR. [online]. © 2013 – 2015 MŠMT [cit. 2015-11-29]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/vyhlasky>
- [16] Zákony, MŠMT ČR. [online]. © 2013 – 2015 MŠMT [cit. 2015-11-29]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/zakony>
- [17] Zákon č. 218/2000 Sb. – o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) – Informace o předpisu. *Portál veřejné správy*. [online]. 2015 © Ministerstvo vnitra [cit. 2015-11-29]. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonInfo.jsp?idBiblio=49515&nr=218~2F2000&rpp=15#local-content>